

od maja naprej strah Berlina, 40 vlovov. Roparska skladišča v Grunewaldu so bila parkrat izropana od druge tolovajske bande ob času, ko je bilo gnezdo radi vlomilskih pohodov dalje časa prazno.

Človek, ki vsacega ubije. Že devet let strahuje rdečkožec Clew Tock vso Alasko (v Severni Ameriki), potika se križem prostrane dežele in umori vsakogar, ki ga sreča. Pred 10 leti je bil krvoločnež navadni indijanski lovec, ki je mirno nastavljal pasti divjačini ter vsako zimo prodajal krzna v mestu Nome. A nekoč poleti se je naselil v njegovi bližini beli lovec. Clew Tock se je kmalu navadil na soseda, kljub temu, da je z njim malokdaj govoril; saj sta imela oba dovolj posla. Nekoč je našel Indijanec svojo ženo zaklano, in belega soseda ni bilo več. Vdovec se je napotil po sledovih belega morilca in jih zasledoval do parnika. Zločinec je moral pobegniti v Zedinjene države. Indijanec ni vedel njegovega imena. Na parniku je bilo več sto lovcev, ki so se vozili domov, v staro domovino, kakor pravijo Alaski v Amer. Od tedaj je umoril Clew Tock vsakega človeka, ki ga sreča, naj bo bel ali rdeč. Večkrat so ga že hoteli vloviti, a vedno brez uspeha. Leta 1927 so ga res ujeli trije lovci. A dva sta šla po vodo, a medtem je ujetnik zaklal tretjega in pobegnil. Domačini pravijo, da je njegov edini spremljevalec — zvesti pes. Ima tudi puško, a ljudi vedno umori z zastrupljenimi puščicami. Vlada je razpisala 5000 dolarjev nagrade na njegovo glavo. Clew Tock pa je še vedno na prostosti.

Oče izredne starosti. V Mosulu je umrl 120 letni šejk, ki je bil do zadnjega telesno čvrst in duševno svež. Ostavil je štiri žene in nad sto otrok. Še pred letom dni je mož hodil po hiši in nadziral gospodarstvo, pred desetimi leti pa se mu je rodil zadnji potomec moškega spola, ki sedaj najbridkejše buti izgubo očeta.

Ščuka v rženem snopu. V okolici seronemškega mesta Osterburg se je zgodil te dni redek ribiški slučaj. Osterburčan se je podal po povodnji proti grabi na travniku in ob njivi, da bi jo osnažil. V vodi je zagrabil rženi snop, katerega je zanesel vihar z njive v grabo. Snop se je tako napil vode, da se je pogreznil na dno. Potegnil ga je iz grabe in se mu je zdelo čudno, da je slama izredno težka. Razvezal je snop in našel v njem še živo 3 funte težko ščuko. Riba roparica se je gotovo pogrnala v snop za kakim jej pobeglim plenom, a ni mogla več ven.

Sveto drevo. Japonci častijo sveto smreko, ki je bila posajena za vlade cesarja Joneija (629—641) in raste v svetišču v Karasaki. Drevo je staro 1.300 let. Visoko je 24 metrov in v obsegu meri 12 metrov. Veje se raztezajo na eno stran 80 metrov, na drugo 100 metrov. Vejevje je podprto z lesenimi stebriči, nekatere veje so celo zavarovane s strehami proti vremenskim neugodam. Japonske množice tomajo k temu drevesu vsako leto koncem julija. Nikdo se ne sme dotakniti svete smreke. Z drevesa padle igle so dragocen spomin.

Katerih poklicev se še ženske doslej ni

so lotile? Glede izbire poklicev so na cellem svetu najbolj drzne Amerikanke. V že tako napredni Ameriki ni dobiti ženske v poklicu: krovca, betonskega delavca pri nebotičnih stavbah, strojevodje in kurjača, cestnega pometača in ognjegasca.

Čudne kavarne v Newyorku. Amerika je svet vedno nove in dobičkanosne iznajdljivosti. Prebrisana Amerikanka je otvorila po Newyorku celo vrsto čajnih točilnic. Posebnost teh točilnic so natakariče, ki so ciganke. Kakor hitro stopi kdo v čajnico, mu postreže s čajem ciganka in ga že drži za roko, s katere mu napoveduje prihodnost. Amerikanec je sploh babjeveren in radi tega so ciganske točilnice vedno polne. Glavni zaslužek se ne steka iz prodaje čaja, ampak iz prerokovanja. Ne smemo misliti, da so zgoraj omenjene natakariče res vse prave ciganke, ampak po največ izprijene študentke, katere vleče lahek zaslužek.

Vodstvo obrtno-nadaljevalne šole v Mariboru naznanja: Vpisovanje vajencev in vajenk za šolsko leto 1929/30 se bo vršilo na mestnem magistratu od dne 19. avgusta tega leta vključno 8. septembra tega leta, in sicer ob delavnikih od 10.—12. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 10.—11. ure. K vpisovanju morajo priti vsi vajenci in vse vajenke, bodisi da so že hodili v obrtno-nadaljevalno šolo ali pa da so šole vstopili v uk. Za vpis v III. letnik se mo-

rajo prijaviti oni kovinarski, mizarški, lesostrugarski, tapetniški, slikarski vajenci, ki so uspešno dovršili II. letnik obrtno-nadaljevalne šole, a njih učna doba pri mojstru traja še do aprila 1930. Isto velja tudi za šivilske vajenke III. letnika. K vpisovanju je treba prinesiti zadnje šolsko izpričevalo (odpustnico osnovne ali meščanske šole ali izkaz obrtno-nadaljevalne šole) ter vsaj nekaj obrokov šolnine, ki je ista kakor lanske leto. Vodstvo prosi vse gg. mojstre in mojstrinje, naj pošljejo svoje vajence in vajenke v navedenem roku sigurno k vpisovanju, da ne bo pozneje neprilik.

Žrebanje loterije v korist zgradbe »Slomskove sirotišnice« bo 25. avgusta v Slov. Bistrici. Vsi, kateri imajo še neplačane srečke, se vljudno prosijo, da jih plačajo v najkrajšem času, ker bodo 24. avgusta vse neplačane srečke izgubile veljavo. Ne odklonite sreče, ki se vam obeta. Od 18. do 25. avgusta bo v samostanu razstava vseh, res krasnih dobitkov. Vsak, kdor se bo udeležil te razstave, bo gotovo vesel, da je kupil srečke, ker bo videl reči velike vrednosti, katerih lastnik lahko postane v kratkem času za majhno plačilo. Tudi k žrebanju se vsi prijazno vabijo.

Rogaška Slatina najbolj renemirano zdravilišče proti boleznim želočca, čreves, mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter. Najuspešnejše in ceno zdravljenje v maju, juniju in septembru! Zahtevajte prospekt! 344

Steklina.

Bolezen stekline lahko zasledujemo po beležkah starogrških zgodovinarjev 2000 let pred Kristusom. Predvsem se omenja steklina pri živalih, a tudi pri človeku.

Ako slišimo danes ime steklina, mislimo v prvi vrsti na psa. Na Pruskem so dognali potom statistike, da je bilo od 4365 na steklino okuženih živali 3715 psov. Za psom je najbolj podvrženo tej grozni bolezni govedo, potem šele pridejo mačke, konji, ovce, koze in svinje.

V Rusiji obolijo na steklino volkovi. Eden stekel volk lahko obgrize in zastrupi 60 ljudi.

V južni Braziliji v Ameriki so raznašalci stekline netopirji. Stekel netopir se loti s ponočnim ugrizom predvsem govede in konj.

Potek stekline pri živali.

Ako je žival okužena od stekline, lahko opazujemo na njej tri razna razdobja poteka bolezni.

Takoj po ugrizu od 1—3 dne je n. pr. pes napram gospodarju ali izredno prijazen ali pa zadirljiv, nepokoren ter boječ. Žival postane nemirna, menjava ležišče, hodi utrujeno in se vede nerodno. Žre prav malo in po navadi se loti požiranja trdejših predmetov, kakor: lesa, kurjih peres itd. Rano, ki jej je povzročila steklino, pes neprestano liže.

Od 3—5 dne že nastopi besna steklina. Žival divja okrog in grize. Brez vsacega vzroka se razjezi, glas je hripav in stekel pes ne laja, ampak tuli zategnjeno. V zgoraj omenjenih dveh dneh požira le trde predmete.

V tretji in zadnji dobi stekline nastopi ohromelost. Psu odrečejo zadnje noge in zgubi tudi vsako moč v spodnji

čeljusti, da ne more več ugrizniti. V štirih do šestih dneh pogine.

Treba je še omeniti takozvano »stiho steklino«, v kateri stekli pes preskoči poprej opisano drugo dobo bolezni.

Kako je s steklino pri človeku?

Pri človeški steklino se dajo natanko ločiti v poteku grozne bolezni tri dobe. V prvem času po ugrizu postane človek potrpet ter žalosten in brezbrizen. Otroci so nepokorni ter sitni. V drugi dobi se lotijo stekle žrtve krči. Boleti začnejo mišice, ki omogočajo požiranje hrane in pitje tekočin. Te bolečine se tako močno razluti, da se človek naravnost boji hrane in pijače. Tretja doba razvoja bolezni je nekaj nepopisno groznega za bolnika in okolico in v tej človek tudi umrje.

Razvoj stekline in zdravlilo.

V slini stekle živali ali človeka je raznašalec bolezni, ki je tako majhen in mikroskopično neznan, da ga niti danes ne poznaajo. Ako pride od stekline okužena slina potom ugriza v dotiko s krvjo, se začne zastrupljenje. Povzročitelji stekline se širijo od rane po mišicah proti možganom. Potovanje po mišicah do glave trpi 2 tedna, ali 3—4 mesce. Je pač odvisna dolžina poti od razdalje rane do možganov. Ako so enkrat okuženi možgani, nastopi steklina z vsemi groznimi posledicami.

Dolga tisočletja je bilo človeštvo brez moči napram steklino. Še le celemu svetu znanemu Francozu Pasteurju se je posrečilo, da je iznašel napram steklino uspešno obrambno sredstvo s pomočjo cepjenja. Pasteur je vzel posušeni hrbtini mozeg od živali, ki so bile stekle in tega je spremenil v prah. Pustil je ugrizniti od steklih psov domače zajce. Ako je ugriznjene kunca cepil z zgoraj omenjenim stolčenim in s tekočino

pomešanim mozgom, živalca ni stekla. Ko se je enkrat obneslo cepivo na zajcih, ga je izpopolnil in ga začel uspešno rabiti na ljudeh, ki so bili ranjeni od steklih živali.

Pasteurjeve zavode imamo danes po celem svetu in po vseh večjih mestih. Cepivo proti steklini je res uspešno in pomaga, ako ni prepozno. Na Francoskem so ugotovili leta 1923, da je znala umrljivost od 1122 od stekline zastrupljenih oseb, ki so bile cepljene s Pasteurjevim cepivom le 0.55 procenta. Angleži so popolnoma iztrebili steklino. Na Angleškem je vedno najstrožja pasja zapora in tuje pse uvažati, je sploh prepovedano.

*

Početki letalstva.

Malokomu bo znano, da se je posrežilo l. 1729 navadnemu ruskemu kmetu, da se je dvignil s pomočjo peruti v zrak. Na ta prvi uspešni letalski poskus, so se letos spomnili ruski sovjeti in slavijo z največjimi slovesnostmi 200 letnico zibelke letalstva, ki je tekla v Rusiji.

Pogled v zgodovino ruskega letalstva nam pove, da je to zelo staro v primeri s početki letalskih poskusov v ostali Evropi. Nekaj prav značilnih ruskih letalskih poskusov je z zgodovinskimi beležkami dokazanih.

Prvi poskusi, osvojiti zrak, segajo nazaj v dobo ruskega vladarja Ivana Groznega. Zapiski iz 16. stoletja nam zupajo o nekem tlačanu ruskega bojarja Lupatowa, ki je zgradil letalo na peruti. Poročevalec o tem dejstvu pripoveduje, da je hotel ruski kmet leteti do Boga. Letalski poskus mu ni prinesel blagoslova. Mučili so ga radi tega in je bil obglavljen, ker je tako predpisovala tedanja postava, ki pravi: »Človek ni ptič in nima peruti. Ako se opremi s perutnicami, postopa proti naravi. Njegovo delo ni od Boga, ampak od hudiča. Tacega zločina obdolženi se mora obglaviti, njegovo truplo morajo požreti svinje in njegov izdelek se sežge.«

Ravnokar omenjena kazen plonirja ruskega letalstva ni bila vabljava za posnemalce. Onemogočila je dviganje nad zemljo za celo stoletje.

Po preteku sto let je bil zopet ruski kmet, ki je prejel od svojega gospodarja 17 srebrnih rubljev, da bi se s tem denarjem opremil s perutmi. Njegovi poskusi se niso obnesli in niti od tal se ni mogel dvigniti.

Več sreče je imel ruski kovač l. 1729. Napravil si je ogromne peruti, katere si je lahko oblekel kakor rokave in en par si je pritržil tudi na noge. Uspelo mu je, da je prefrčal streho domače cerkve. Ko se je spustil letalec na cerkveno streho, se ga je dejansko lotil pop, mu odvzel peruti, jih sežgal in letalca pa proklet.

Leta 1731 je po zgodovinskih zapiskih napolnil neki pisar balon s poganskim kadilom in vrag ga je dvignil nad berge. Radi tega so ga izgnali iz mesta.

L. 1896, v ravno istem času, ko se je ukvarjal z letalskimi poskusi Evropejec Liliental, je zgradil ruski kmet Leman letalo, na katerem se je dvignil

visoko v zračne višine. V prav znatni višini so odpovedale peruti. Ruski kmetijski pilot je padel na zemljo in se ubil. Od tega časa so se ruski letalci neprestano trudili, da bi si osvojili zrak.

*

Dostojanstvo angleškega poslanca.

Pri letošnjih angleških državnozbornskih volitvah je bilo izvoljenih mnogo poslancev, kateri prvič prestopajo prag častitljive spodnje zbornice v Westminsteru. Posebno od Labor Party, to je delavske stranke, je mnogo novincev. Marsičemu se imajo ti priučiti, preden bodo mogli brezhibno nastopiti na govorniškem odru poslanske zbornice. Vsakovrstni predpisi in zgodovinski običaji obstojajo, katerim se mora vsak poslanec pokoravati. — Marsikateri bo n. pr. presenečen, ko bo zvedel, da svojega govora ne sme brati, pač pa mu je dovoljeno dva- ali trikrat se ozreti na svoj spis, da si »osveži spomin«. Kakor hitro pa se tega dovoljenja poslužijo večkrat, je že v nevarnosti, da ga speaker (predsednik) pozove k redu. Čudna je določba, da morajo vsi govori biti govorjeni v angleškem jeziku, kar pa je z ozirom na Irce, Škote in Valeščane tudi potrebno, sicer bi ti lahko govorili v svojih narečjih in večina zbornice bi jih ne razumela. Poslanec mora strogo paziti, da v teku svojega govora ne omeni imena kakega drugega poslanca. Označiti ga sme samo po njegovem družabnem položaju ali pa omeniti njegov volilni okraj. Tudi se ne sme v nobeni zadevi obrniti naravnost do poslanca, kateremu hoče kaj sporočiti ali vprašati. Pač pa mora vse to iti preko predsednika ali njegovega namestnika. Poslanci ne smejo v zbornici kaditi, niti citati časopisov. Tudi brezpotrebna hoja po zbornici je zabranjena in neumestne opazke ter medklci niso dovoljeni. — Dolg je seznam besed, katere se ne smejo nikdar v zbornici izustiti. Med temi so: lažnik, ovadah, podlež, morilec, hinavec, goljuf, potepuh, šuft itd. Čudno pri tem pa je, da je beseda »damn« (prokleta) dovoljena. Neki poslanec je nekoč dejal: »Ako so to posledice civilizacije, potem nazivljem to prokletostjo.« pa ga predsednik ni pozval k redu. Seveda da tudi pretepi niso dovoljeni v zbornici, a vendar se sicer tudi tako hladni Angleži spozabijo in ogrejejo in pred par leti je celo neki minister nastopil kot jako dober bokсар. Žalitev obeh zbornic, sodnikov, kraljevske hiše itd. se kaznuje z ukorom.

Dasiravno se morajo poslanci izogibati marsičemu, imajo pa zato mnoge prednosti, katerih drugi državljani niso deležni. Seveda imajo tudi pristojevo vozovnico prvega razreda, vabljeni so večkrat v kraljevi dvor v Buckingham in k številnim slavnostim, paradam, manevrom itd. Kar pa je za Angleža glavno, je to, da kot državni poslanec postane lahko član najimenitnejšega kluba, kluba državnih poslancev ali kakor se imenujejo s kratico M. P. (Member of Parliament), to je član parlamen-

ta. Klub je pa za Angleža vse in v njem najde in ima vse.

*

Neznatna mati — orjaški sin.

Na Dunaju je stalno večji cirkus, kjer si lahko razni obiskovalci velemesta vsak dan ogledajo vsemogoče divje živali. Med posebnostmi tega cirkusa je orjaški lev z imenom »princ«. Ulovili so ga kot čisto majhnega s pravo materjo v Senegaliji v Indiji. Levinja je poginila med vožnjo. V dunajskem cirkusu so imeli tedaj, ko je priromal tje, kaj senegalski levič, doječo psico pasme »foks«. Psica je začela z vso materinsko ljubeznijo dojeti in odgajati mladega leva. V štirih mesecih je bil levič že najmanj 4 krat tako velik kakor mati dojlja. Poskusili so tedaj že meso žročega leva odstraniti od male psice in ga utakniti v levnjak. Krušna mati in sin rejenc pa se nista dala ločiti. Kakor hitro se je skušal kdo dotakniti leviča, ga je branila psica z neverjetno hrabrostjo in besnostjo. Danes je »princ« star 7 let in je največji, najbolj divji in po zunanosti najbolj častitljivi lev zgoraj omenjenega cirkusa. Živi še noč in dan neprestano skupaj z majhno dojljo, kateri edini je popolnoma udan in pokoren. Iz medsebojnega življenja orjaškega leva in majhne psice so znane tele zanimivosti:

Princ je dorasel. Kot največjega leva so ga hoteli naučiti raznih spretnosti, s katerimi bi naj zabaval radovedno občinstvo. Krotitelju je bilo takoj jasno, da bo »prince« lahko zmuštral le v navzočnosti matere. Peljali so oba v zamreženo kajbo za vežbanje divjih živali. Kakor hitro je sedla na tla psica, je storil isto lev in bil miren. V krotilnici je bil poleg obeh živali še svetovno znani krotitelj Haupt. Oborožen je bil z jeklenimi vilami in težkim bičem. Lev je znal le za svoje ime »princ« in družega nič. Haupt je prinesel dve pručici. Kakor hitro je sedla na ponujeno mesto psica, je storil isto lev. Sedežega na stolu je poklical krotitelj in mu velel, naj zapusti sedež in se mu bliža. Žival se niti zmenila ni za zapoved. Haupt je zavihtel bič in oplazil z njim nepokorneža. Komaj je začutil lev udarec, se je pognal v besni jezi v krotitelja. Napadeni je skušal zver ukrotiti z jeklenimi vilami, a mu jih je živalski kralj izvil in iztrgal kot lahko palčico ter se ga lotil s šapama. Nikdo si ni upal na pomoč in Haupt bi bil postal smrtna žrtva razljutene zveri, da ga ni otela psica. Ko je planil lev nad človeka, se je pognala psica princu na hrbet in ga grizla v vrat tako dolgo, da je izpustil pokorno iz šap svojo žrtev in sedel na pručico.

Od tedaj ni upal nikdo princu biča niti pokazati. Mati in sin sta bila vedno skupaj.

Nekega dne so vežbali leva v navzočnosti psice. Po pouku sta bežala eden za drugim v kletko, kjer ju je čakalo meso. Med potjo je eden hlapcev sunil psico z nogo, da je glasno zacvili-la. V tem trenutku ga je lopnil lev s tako silo s šapo po glavi, da bu je raz-